

Міністерство культури та туризму розробило план вкладення 3 млрд. дол. у розвиток туристичного бізнесу Стамбула, потенціал якого використовується поки що в недостатній мірі. На думку проектувальників, існує можливість для зростання чисельності туристів у 20 разів – з 2,5 млн. у даний час до 50 млн. Протягом 2012-2016 рр. у місті, на площі понад 1,5 млн. м², буде збудовано великий виставковий центр та турецький Діснейленд (Tema Park) вартістю 2 млрд. дол.

У планах турецької влади розвиток курортів на узбережжі, плато та гірській частині Чорного моря. Вже найближчим часом планується реалізувати проект розвитку круїзного туризму в цій частині Туреччини.

Висновки. Туристичний ринок Туреччини належить до типу стабілізованих національних туристичних ринків. Серед фінансових держав, економіка яких рушіється, Туреччина виглядає, як острівець стабільності і кредитоспроможності. Вона займає шосту позицію серед топ-10 туристичних країн світу за туристичними прибутками та десяту позицію за надходженнями від туризму. Туреччина пропонує іноземним туристам широкий спектр різних послуг – пляжно-курортний та екскурсійний відпочинок, культурно-пізнавальний, розважальний та лікувально-оздоровчий туризм, релігійний туризм, програми для дитячого відпочинку, спортивний та екст-

ремальний туризм, шоп-тури. У наступні 10 років Туреччина планує стати туристичною країною з найдинамічнішими темпами зростання – у середньому понад 10 % на рік. Турецька влада розуміючи, що світова тенденція – це вже не море, сонце і пісок, а екологічний, освітній та історичний туризм, розробляє та популяризує цілий ряд нових туристичних проектів. Головна мета туристичної політики Туреччини – просування національного продукту на міжнародний туристичний ринок. Цьому сприяє раціональна організаційна структура управління туризмом, максимальне сприяння для розвитку приватного туристичного бізнесу, а також надання пріоритету туризму в національній політиці розвитку.

Список використаних джерел

1. Туристична стратегія розвитку Туреччини до 2023 року / Міністерство культури і туризму Туреччини. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kultur.gov.tr/genel/text/eng/TST2023.pdf>.
2. Всемирный экономический форум: рейтинг стран мира по уровню конкурентоспособности сектора путешествий и туризма 2013 года [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gtmarket.ru/news/2013>.
3. Самые посещаемые музеи Турции / Новости Турции [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://turknews.ru/turizm/414>
4. Халльные отели Турции процветают / Новости Турции [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://turknews.ru/turizm/1188>

Надійшла до редколегії 01.10.13

Н. Матвиєнко, канд. геогр. наук, доц.
КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА ТУРЦИИ.

Исследовано современное состояние развития туризма Турции. Выявлены особенности развития одной из главных предпосылок развития туризма – туристической инфраструктуры, в частности рассмотрена сфера размещения, сфера питания и транспортное обеспечение туризма. Проанализирована динамика туристических потоков Турции. Охарактеризованы тенденции развития туризма. Проанализирована политика правительства по продвижению туристического продукта на международном рынке. Выявлены перспективы развития туризма Турции.

Ключевые слова: туристическая инфраструктура, рынок туризма, Турция, отель, туристический продукт.

N. Matviyenko, PhD, Senior Lecturer
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv.

TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF TOURISM IN TURKEY

Investigated the current state of development of tourism in Turkey. The features of the development of one of the main prerequisites for the development of tourism – tourist infrastructure, in particular examined the scope of accommodation, the scope of supply and transportation support tourism. The dynamics of tourist flows in Turkey. We characterize the trend of tourism development. The government's policy to promote the tourism product in the international market are analyzed. Revealed the prospects of tourism in Turkey

Keywords: tourism infrastructure, tourism market, Turkey, hotel, travel product.

УДК 911.3

В. Глибовець, канд. геогр. наук, асист.,
Н. Сахарчук, студ.
КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ У ПРИКОРДОННИХ МІСТАХ НА ПРИКЛАДІ СТРАСБУРГА

Розкрито основні особливості розвитку туристичної сфери у м. Страсбург. Виявлено основні фактори, що вплинули на швидкий, різносторонній та ефективний розвиток туризму у столиці Ельзасу. Особливого значення надано прикордонному положенню міста Страсбург, від чого можна відштовхуватись при розробці основних напрямків розвитку туризму в прикордонних та внутрішніх містах України. Визначено основні пріоритетні напрямки у розвитку туристичної сфери українських міст та сіл, а саме інвестування у відбудову пам'яток історії та культури, розповсюдження реклами у мережі Інтернет, створення привабливих умов інфраструктури, сфери обслуговування. Було проведено опитування 500 осіб щодо розвитку туризму в Страсбурзі, результати якого викладені у статті.

Ключові слова: туризм, розвиток економіки, туристичні об'єкти, туристичний регіон.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день туризм став явищем, що увійшло у повсякденне життя майже третини населення планети. Сучасна індустрія туризму – одна з найбільш швидко прогресуючих галузей світового господарства, яка розглядається і як самостійний вид економічної діяльності, і як міжгалузевий комплекс. Особлива увага приділяється прикордонному положенню регіону, як фактору розвитку туризму, а також наявності об'єктів історико-культурної спадщини міста.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Прикордонні міста, їх економіку і функціонування вивчали Варда Я., Клосовські В., Портер М., К. Купер, Н. Лейпер. Вербовська Л. розглядала прикордонні території як буферну зону розвитку. Прикордонна територія є зоною співпраці, розвитку і економічних перспектив.

Формулювання цілей статті. Постановка завдання. Існує питання запозичення досвіду у розвитку туристичної індустрії та реалізації її на теренах України.

© Глибовець В., Сахарчук Н., 2013

Тому проблема співставлення характерних рис розвитку туризму у м. Страсбург та в українських прикордонних містах та виділення основних можливих шляхів, що допоможуть розвинути дану індустрію в Україні є досить важливою для розгляду та є **метою** даної статті.

Виклад основного матеріалу. Туризм у Франції представляє важливий аспект економіки країни починаючи з 50-х рр. Франція стоїть першою в списку найбільш туристичних дестинацій у світі.

Туристична привабливість Франції пояснюється великою кількістю пам'яток на будь-який смак, різноманітністю пейзажів, багатством історичного і художнього надбання, помірним кліматом і легкістю транспортного доступу, а також належним обслуговуванням туристів (готельна справа, парки з атракціонами) і транспортною інфраструктурою.

Одним із туристичних регіонів, що приваблюють туристів є Ельзас. Дистрикт знаходиться на північному заході Франції і межує з Німеччиною. Його прикордонне положення надає йому особливого значення. Різноманітність ландшафтів, елементи історичної спадщини, архітектурні об'єкти, налагоджена інфраструктура підсилює зацікавленість пересічного туриста.

Історичний центр Страсбура, Великий Острів (*Grande île*), вважається світовою спадщиною. Він внесений у відповідний перелік ЮНЕСКО у 1988 році. Саме старий Страсбург є туристичною столицею Ельзасу.

Основними причинами бурхливого розвитку туризму в Ельзасі є:

- Порівняно невелика протяжність території (190 км в довжину і 50 км в ширину), що робить зручним подорожування по регіону.
- Ельзас являє собою компактний регіон, в якому поєднуються різноманітні пейзажі: міста, ліси, долини, гірські вершини.
- Прикордонне розташування зумовлює великий притік туристів з різних куточків Європи та світу в цілому.
- Рада Європи, Європарламент і Європейський суд з прав людини розмістили тут свої офіси.
- Тут розвивається науковий туризм, так як Ельзас наполегливо працює у напрямку розвитку невидовищної сфери та біотехнологій.
- Тут розташований відомий "Винний шлях".
- Туристичні столиці Ельзасу (Страсбург, Мюлуз, Кольмар) розташовані близько одна від одної та дають можливість швидко і дешево оглянути основні типові архітектурні системи старої та нової Франції.
- Ельзас є потужною зоною міжнародної торгівлі у Франції, розташований у самому центрі економічного життя Європи.
- Ельзас є зоною притоку іноземного капіталу у Францію.
- У регіоні на високому рівні розвинута транспортна і соціальна інфраструктура, що робить візит до Ельзасу приємним з економічної, культурної та психологічної точки зору.

Столицею даного регіону є місто Страсбург. Страсбург – адміністративний центр регіону Ельзас та департаменту Нижній Рейн. Населення метрополії наближається до 700 тис. осіб. Населення міста – 271 782 осіб (2010 р.). Страсбург – важливий центр виробництва, вузол автомобільного, залізничного та річкового сполучення. Порт Страсбура другий за розмірами на Рейні після німецького Дуйсбурга. У місті знаходиться Центральна Комісія з Навігації на Рейні. Старий Страсбург розташований на невеликому острові, між рукавами річки Іль з безліччю мостів. Страсбург – це десять муніципальних музеїв, десять унікальних і взаємодоповнюючих установ, десять свідцв мистецтва і регіональної, національної та міжнародної культур, десять ма-

ршрутів, за якими обов'язково слід пройти. Ці десять музеїв міста Страсбурга представляють мережу, яка послідовно і наполегливо проводить політику, спрямовану на розвиток різних форм художньої і патримоніальної творчості; вони охоплюють широке енциклопедичне поле і зберігають багаті колекції, регулярно поповнюються новими придбаннями. У 1801 році з ініціативи Бонапарта було створено Музей витончених мистецтв, призначений для розміщення надходжень від держави. Починаючи з 1890 року, Вільгельм фон Бодє, директор берлінських музеїв, відтворив колекцію, повністю знищену під час облоги Страсбурга в 1870 році. Культурні й економічні умови, що сформувалися в місті в XIX-му і XX-му століттях, сприяють утворенню першої музейної мережі, до якої увійшли Музей Кунстгевебербе або Гогенлохемусей (1887), що став в 1918 році Музеєм декоративного мистецтва, Кабінет гравюр і малюнків (1890), Зоологічний музей (1893), Археологічний музей (1896), музей Ельзасу (1902), Історичний музей (1919), музей творчості Нотр-Дам (1931), музей сучасного мистецтва (1998) і, нарешті, Центр Томі Унгерер (1990), який став у 2007 році Музеєм Томі Унгерер – Міжнародним центром ілюстрації.

Також серед визначних місць Страсбурга виділяють наступні:

1). Великий острів (Grande île). Центральна частина Страсбурга, так званий "Великий острів" (Grande île), оточений рукавами річки Іль, і занесений ЮНЕСКО в список світової спадщини через неповторний архітектурний вид. Це перший для Франції випадок (1988 рік), коли в список світової спадщини був внесений весь центр міста. Тут домінує забудова XVIII століття (ратуша, резиденція префекта, оперний театр зі скульптурною групою Омахта).

2). Собор Нотр-Дам. Віктор Гюго назвав його "гігантським делікатним чудом", а Гете – "піднесеним високим деревом Бога" – височенний шпиль 142-х метрового собору, що видніється далеко за межами міста, на іншій стороні Рейну. Страсбурзький собор Нотр-Дам є шостим по висоті храмом світу.

3). Будинок Каммерцеля (фр. Maison Kammerzell) – найвідоміша світська будівля в Страсбурзі. Побудована в 1427 році, фахверкова будівля була перебудована в 1467 році, а в 1589 році вона отримала багатий різьблений фасад. Будівля належить до найкрасивіших фахверкових домів пізньої німецької готики. До середини XIX століття будинок був відомий як "Альтес хаус", поки не перейшов у власність бакалійника з Вюрцбурга Філіпа-Франсуа Каммерцеля, який залишив йому своє ім'я.

4). Ансамбль критих мостів (Ponts Couverts) і чотирьох масивних середньовічних веж в Страсбурзі розташований в гирлі так званих млинових каналів і судноплавного рукава річки Іль. Криті мости перекинуті через чотири рукави Іль: один веде до кварталу Маленька Франція, інші – до районів старовинних млинів (Spitzmühle, Dintzenmühle, Zornmühle). Сьогодні мости віддані в повне розпорядження пішоходів, тут можна водосталь гуляти і фотографувати.

5). Квартал "Маленька Франція" (Petite France) знаходиться в самому центрі старого Страсбурга. Свою назву квартал "Маленька Франція" отримав завдяки французькому військовому госпіталю, який тут раніше знаходився.

6). Астрономічний годинник – одна з головних визначних пам'яток собору Нотр-Дам в Страсбурзі. Цей масивний механізм зібрав в собі навички і знання кращих математиків, астрономів і техніків Європи XVI століття. Годинник досить точно робить обчислення церковних свят, дати яких змінюються з року в рік. У 1832 році було додано пристрій, що показує орбіти Землі, Місяця і відомих на той момент планет. Найповіль-

ніший механізм, що обертається, показує прецесію земної осі – один оберт займає 25800 років.

Серед відвідувачів Страсбурга було проведено опитування. Відібрано 500 анкет. 100% опитаних, а саме 500 осіб відвідували Страсбург, 100% відповіли, що їм сподобався Страсбург і вони при нагоді ще раз би відвідали його, а також радять відвідати місто пересічному бажаючому. Страсбург порівнювали з Прагою, Мюнхеном, Львовом, Вроцлавом, Петербургом. 100% опитуваних були задоволені транспортною мережею, сферою обслуговування, а також готельно-ресторанним сектором міста.

Основною масою опитаних склали французи. Більшість опитаних мали вік більше 56, що свідчить про те, що європейці полюбляють подорожувати у старшому віці, на другому місці молоді – 26-35 років. Відповідно, статус більшості опитаних – пенсіонери – 58%. Серед визначних місць туристи надають перевагу пам'яткам культури та історії, які знаходяться у вільному доступі, являють собою здебільшого об'єкти "старої" архітектури. Найбільше голосів отримала "Маленька Франція". Окремі результати опитування наведені на рисунку 1.

Україна розташована у центрі економічного протистояння між ЄС та Російською федерацією і межує з 7-ма країнами. Варто сказати про те, що в Україні туризм розвивається не дуже швидкими темпами. Це пов'язано із нестабільною політичною та фінансовою ситуацією. Туристична інфраструктура розбудовується повільно. У мережі Інтернет мало туристично-приваб-

ливої інформації про українські міста. Регіони зацікавлені у виробництві, що зазвичай приносить малу користь і сповільнює їх розвиток. Для таких українських міст як Чернівці, Хуст, Ужгород, Ізмаїл, Суми, Харків, Луцьк, Полтава можна запозичити страсбурзьський досвід у здійсненні ефективної туристичної політики. Так як міста на основних трасах є обличчям України, іноземний турист повинен зацікавитись, аби проїхати вглиб української території. Слід вкладати кошти у реставрацію та відновлення можливих туристичних об'єктів. Є сенс у розвитку туризму прикордонних міст, що в майбутньому може стати пульсуючим напрямком у розвитку нового туризму в Україні.

Висновки і перспективи подальших розвідок. У період науково-технічного прогресу та поширення віртуального світу споглядання все ще являється вагомим процесом життєдіяльності. Туризм як галузь економіки займає одне із передових місць розвитку економіки будь-якої країни. Страсбург являється містом, яке щороку відвідують мільйони. Дистрикт займає перші місця у розвитку країни в цілому завдяки своєму положенню та наявності атракцій. Прогресивна система управління адміністративними одиницями Франції дозволяє місту існувати як і культурній так і бізнесовій території. Протягом століть Страсбург зберігає свою самобутність завдяки ефективному управлінню у сфері туризму. Сфера послуг, транспорт та активність населення забезпечують високий розвиток даної галузі і загальне просування у економіці.

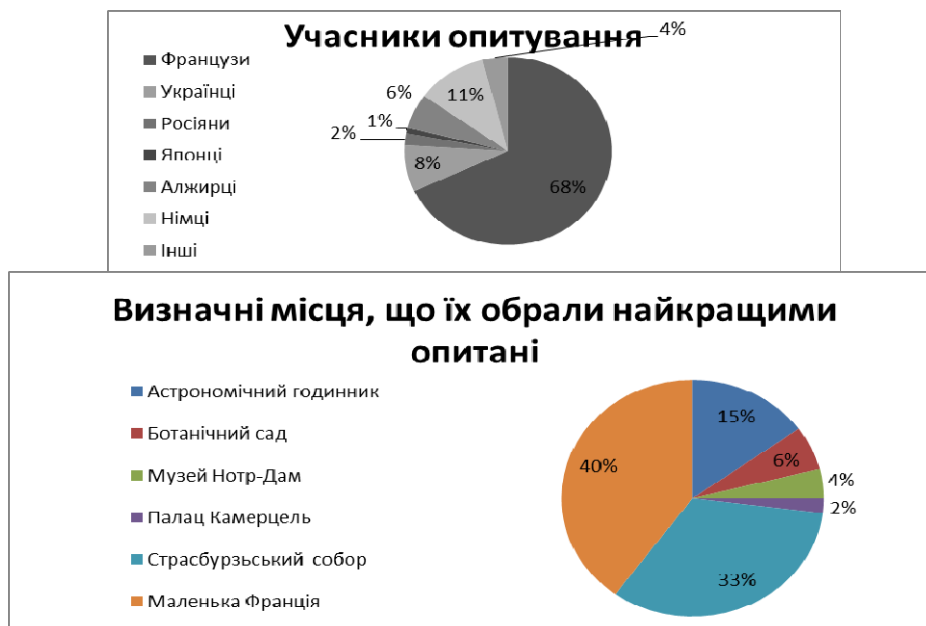


Рис. 1. Розподіл опитуваних за національністю та рейтинг визначних місць за кількістю голосів

Список використаних джерел

1. World Travel & Tourism Council. – http://www.wttc.org/eng/Tourism_Research/Tourism_Policy_Research/.
2. Визначні місця в м. Страсбург [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.algol.com.ua/continents/countries/cities/places.php>
3. Класифікатор видів економічної діяльності ДК 009:2010 (затверджений Держспоживстандартом) : Наказ від 11 жовтня 2010 р. № 457 із змінами від 29 листопада 2010 року № 530 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ecostandart.com.ua/klassifikatory.html>.

4. Музеї Страсбурга [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.musees.strasbourg.eu/index.php?page=musees-ru>

5. Офіційний сайт Страсбурга [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.en.strasbourg.eu/en/economy-research-dev/economic-development/>.

6. Туризм у Ельзасі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.tourisme-alsace.com/en/key-moments-strasbourg/>.

Надійшла до редколегії 01.11.13

В. Глибовец, канд. геогр. наук, асист.,
Н. Сахарчук, студ.
КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

РАЗВИТИЕ ТУРИСТИЧЕСКОЙ СФЕРЫ В ПРИГРАНИЧНЫХ ГОРОДАХ НА ПРИМЕРЕ СТРАСБУРГА

Раскрыты основные особенности развития туристической сферы в Страсбурге. Выявлены наиболее важные факторы, повлиявшие на быстрое, разностороннее и эффективное развитие туризма в столице Эльзаса. Особое значение придано пограничному положению города Страсбург, от чего можно отталкиваться при разработке основных направлений развития туризма в приграничных и внутренних городах Украины. Определены основные приоритетные направления в развитии туристической сферы украинских

городов и сел, а именно инвестирование в восстановление памятников истории и культуры, распространение рекламы в сети Интернет, создание привлекательных условий инфраструктуры, сферы обслуживания. Был проведен опрос 500 человек по развитию туризма в Страсбурге, результаты которого изложены в статье.

Ключевые слова: туризм, развитие экономики, туристические объекты, туристический регион.

V. Glybovets, PhD, Assistant Professor,
N. Saharchuk, stud.
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv.

THE DEVELOPMENT OF TOURISM INDUSTRY IN THE BORDER TOWNS ON THE EXAMPLE OF STRASBOURG

Learned the main features of the development of tourist industry in Strasbourg. Identify the most important factors that caused the fast, versatile and efficient development of tourism in the capital of Alsace. Particular emphasis is placed on the border situation Strasbourg, from what can be a start in the development of guidelines for the development of tourism in the border and inland cities of Ukraine. The main priorities in the development of tourism Ukrainian towns and villages, such as investing in the reconstruction of historical and cultural dissemination of advertising on the Internet, creating favorable conditions of infrastructure, service were investigated. It surveyed 500 people for tourism development in Strasbourg, the results of which are described in the article.

Keywords: tourism economic development, tourist facilities, tourist region.

VI. МОЛОДІ НАУКОВЦІ

УДК 911.3

О. Гнатюк, асп.
КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

КОМПОНЕНТНА СТРУКТУРА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ НАСЕЛЕННЯ

Розглянуто компонентну структуру територіальної ідентичності населення. Висвітлено зміст та елементи ключових макрокомпонентів територіальної ідентичності – когнітивного, афективного та діяльнісного, розкрито чинники, умови та механізм їх формування. Досліджено характер взаємодії виділених компонентів. Запропоновано шляхи подальших досліджень компонентів територіальної ідентичності у контексті вирішення актуальних проблем географічної науки.

Ключові слова: територіальна ідентичність, компонентна структура, місцева географічна специфіка, географічний образ, ментальна структуризація географічного простору, топофілія, місцевий патріотизм, укоріненість, мобільність, вернакулярний район, общинність, територіальна суспільна консолідованість.

Постановка проблеми. Територіальна ідентичність населення, як комплекс індивідуальних та колективних уявлень, що визначають приналежність та особливий зв'язок населення з певною територією і пов'язані з інтерпретацією місцевої географічної специфіки, стає чимдалі популярним об'єктом суспільно-географічних досліджень. Необхідно зазначити, що ефективне вивчення територіальної ідентичності та її наслідків, чітке розуміння цілей, методів та засобів дослідження можливі лише за умови розуміння її компонентної структури, сутності окремих компонентів та характеру зв'язку між ними.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у дослідження компонентної структури територіальної ідентичності населення та окремих її елементів зроблено Н. Межевичем, К. Тумаковою, Е. Морозовою та Е. Ульо, М. Назукіною, М. Кітінгом, А. Ткаченком, І. Самошкою, М. Криловим, Дж. Кроссом та ін.

Формулювання цілей статті та постановка завдання. Метою статті є дослідження компонентної структури територіальної ідентичності населення, передусім, з позицій суспільної географії. Для досягнення поставленої мети необхідно виділити основні макрокомпоненти територіальної ідентичності, їх структурні елементи, показати механізм їх формування та взаємозв'язки.

Виклад основного матеріалу. Компонентна структура територіальної ідентичності – це водночас і структура територіальної ідентичності як ментально-географічного явища, і аналітична схема процесу становлення територіальної ідентичності – територіальної ідентифікації. Зазвичай дослідники виокремлюють наступні компоненти: когнітивний, афективний, поведінково-регулятивний, ціннісний, культурно-ціннісний, стратегічний, інструментальний, просторово-ідентифікаційний [5; 7, с. 139-140; 8, с. 13; 9, с. 93; 10, с. 7, 12; 11; 12].

На думку автора, в структурі територіальної ідентичності виокремлюються три основних макрокомпоненти. Змістом першого, когнітивного макрокомпонента, є про-

цеси відчуття і сприйняття території та відповідної спільноти. Змістом другого, афективного макрокомпонента, є ставлення до території та спільноти, ціннісно-емоційна оцінка їх якостей, ставлення до інших територій та спільнот. Історично першим у формуванні територіальної ідентифікації є когнітивний компонент. Проте, у подальшому етико-естетична оцінка території та спільноти можуть визначати спрямованість когнітивних процесів. Третій макрокомпонент – діяльнісний – представлений фактичною і потенційною поведінкою індивідів та спільнот, що розвивається на основі двох перших макрокомпонентів.

Розглянемо детальніше зміст та структуру когнітивного макрокомпонента. Передумовою формування у індивіда почуття місця та ідентифікації з територією є наявність певного зв'язку індивіда з територією. Розрізняють наступні різновиди зв'язку з місцем (територією): біографічний, духовний, ідеологічний, традиціоналістський, прагматичний, жорстко обумовлений [13; 15].

Змістовне наповнення територіальної ідентичності залежить від властивостей відповідної території. Комплекс таких властивостей території, які відображаються, або які потенційно можуть відображатися у свідомості індивідів та спільнот, являє собою підґрунтя територіальної ідентичності. Фактично, у якості підґрунтя виступає місцева географічна специфіка – фізико-географічне та суспільно-географічне положення території (позиційні властивості) та найбільш характерні, зокрема унікальні, елементи природного та культурного ландшафту (атрибутивні властивості). Зокрема, такими елементами можуть виступати топографічні, кліматичні, соціально-економічні, екістичні, політичні, історико-культурні та історико-географічні, топонімічні, ментальні особливості території тощо.

Для входження у структуру територіальної ідентичності місцева географічна специфіка повинна не просто існувати, але бути сприйнятою і осмисленою місцевою спільнотою. На поведінку людини впливають не тільки, і